

pojena s částí krojovaných panenek dodaných Klubem panenek. Jedná se o kroje z několika krajů a oblastí celé ČR.

Svou tradici ve Zruči nad Sázavou začíná zakládat i japonská firma ASMO. Přidali k národopisné části i panenky z dalekého Japonska, kde se přímo slaví Svátek panenek, a to 3. března.

Pak už jen Klub panenek

ČR přivezl další zajímavé exponáty - panenky historické, s porcelánovými hlavičkami i panenky současné, včetně mnoha doplňků, jako pokojíčků, kočárků, oblečků a dalších věcí.

Další památné objekty a zajímavosti

Dalšími objekty, kterými se může naše město pyšnit jsou kostely - římskokatolický Kostel Povýšení svatého Kříže a evangelický. Dále pak hřbitovní kaple svatého Jakuba Většího, kaplička svatého Josefa u čerpací stanice Benzina, domek v podhradí čp. 12 a Památník obětí 1. a 2. světové války na Malostranském náměstí.

Ze současných produktů

je třeba jmenovat několik zajímavých sportovišť - městská sportovní hala, dětské hřiště s kuličkovou dráhou, skatepark, házenkářský areál,

tenisové kurty, střelnice, hřiště pro beachvolejbal, aj.

Nezbývá než pozvat k návštěvě našeho města a samozřejmě zejména celého zámeckého areálu.

ZRUČ NAD SÁZAVOU

Město a zámek

Nejstarší dochovaná písemná zmínka o Zruči je z roku 1328. Není však pochyb o tom, že nejstarší osídlení je datováno do mnohem dřívější doby a do míst zvaných dodnes "Na zaniklém hrádku" v dnešním zámeckém parku.

Jedni z nejstarších a nejvýznamnějších vlastníků Zruče byli Kolovraté, kteří zde sídlili téměř 200 let. Za vlády Kaleniců v roce 1561 byla Zruč již povýšena na město. Za městský znak byl vzat rodový erb Kaleniců - dva spojené stříbrné bývolí rohy na červeném štítě. Tento znak je vydržen dodnes.

Kdy přesně se změnil hrad v zámek není zcela jasné, známý je až popis zámku z roku 1749, který ho uvádí jako masivní čtvercovou budovu z kamene a střechou pokrytou šindely. K novým úpravám zámku došlo po rozsáhlých požárech v letech 1781 a 1826. Dnešní podobu začal zámek získávat až přistavěním jednoho z křídel, což nechal provést český politik a publicista Jan Stanislav Skrejšovský někdy po roce 1872 a své jméno nechal zvěčnit do omítky.

Největší přestavbu provedli Adolf Schebek a jeho manželka hraběnka Emma. Projekty si nechali vypracovat od známého českého architekta Jana Vejrycha. Práce započaly v roce 1891 a součástí byla i přístavba zámecké věže.

V roce 1988 byla provedena výměna střešní krytiny, tašky nahradila měď. Bohužel na opravu věže už nedošlo, a tak popraskanými nebo zcela vypadanými lámanými břidlicovými pláty do věže léta zatékalo. Oprava byla více než nutná.

Na zámek však byly uplatněny restituční nároky a několik let se vlekl soudní spor o zámek. Věc nabrala obrátky až koncem roku 2002, kdy byla dokončena jednání mezi potomky Schebků a Městem Zruč nad Sázavou. Podepsány byly kupní a darovací smlouvy a zámek s parkem a přílehlými pozemky se stal majetkem Města Zruč nad Sázavou.

V září roku 2006 byla zahájena první etapa elkové rekonstrukce zámku s pra-

covním názvem "Zručský zámek ožívá". V této části se konečně od roku 1892 dočkala větší opravy zámecká věž a do původní podoby navrácen vzhled některých interiérů.

I. etapa rekonstrukce byla spolufinancována EU prostřednictvím programu SROP a vyžádala si náklady více než 20 miliónů korun.

Zámecký park

Součástí zámeckého areálu je rozlehlý park a lesopark. Park jako takový poprvé zřídili Löwenthalové po rekonstrukci zámku, se kterou započali v roce 1834. Park tehdy vznikl vlastně úpravou a spojením dvou zahrad, tehdy jedné jako užitkové, kde se pěstovala zelenina a ovoce pro panskou kuchyni a druhé okrasné. Při této úpravě parku byl také zbořen zbytek příbytku purkrabího, který se nacházel v místech při dnešní zámecké bráně. K další velké změně podoby zámeckého parku došlo po přestavbě zámku po roce 1894, kterou provedli Schebkové.

Při této přestavbě bylo do parku osazeno několik soch, zřízeny dvě vodní nádrže a růžová zahrada,

vysazeny nové keře a stromy, vybudovány tzv. vyhlídky - tedy procházkové trasy využívané zejména hraběnkou Emmou, manželkou Adolfa Schebka.

Na úpravě zámeckého parku ve Zručí nad Sázavou a zejména pak lesoparku se v době Schebků podílel velkou měrou zručský rodák Karel J. Šindler, který byl lesním radou a profesorem na Lesnické škole v Písku a byl i autorem několika lesnických studijních materiálů a učebnic.

V parku se již tehdy nacházelo mnoho dřevin - z jehličnanů je nutné jmenovat zeravy, smrky, jalovce cypřišky a další.

Z listnatých stromů: lípy, pozoruhodný výběr dubů, platany, jinany (ještě do

nedávné doby zachována dva), liliovníky, střemchy a různé keře (kaliny, vajgelie, šeříky, zlaté deště, jasmíny).

Bohužel po vydatných lijácích a silných větrech v průběhu mnoha let, přišla spousta stromů pryč. Jednou z největších přírodních pohrom byla bouře s větrnou smrští v roce 1929.

V posledních desetiletích se v parku na stromech podepsaly rozmary počasí, zhoršující se životní podmínky a v posledních několika letech i projevy vandalství.

Expozice

Město Zruč nad Sázavou podepsalo v roce 2007 s Klubem panenek ČR Praha smlouvu, týkající se zřízení stále expozice v interiérech zámku.

Již před několika lety vznikla myšlenka zřídit ve

Zručí nad Sázavou vlastivědně-muzejní expozici o historii města. Za pomoci Středočeského kraje byly pořízeny první výstavní vitríny, a do nich umístěny první zajímavé

exponáty. Vyzdvihnuty měly být i místní tradice. Jako první počín bylo získání drobných materiálů z ševcovského řemesla a z počátků baťovské obuvnické výroby. Objeven byl také popis místního lidového oděvu. Pánský, dámský a dětský kroj byly zhotoveny na zakázku. A právě tato národopisná část byla pro-

